

Latvijas Valsts prezidents

Rīga

Nr. 20

2009. gada 21. janvārī

Latvijas Republikas
Saeimas priekšsēdētājam
Gundaram Daudzem

Augsti godājamais Saeimas priekšsēdētāj!

2008. gada 3. jūnijā un 6. augustā es iesniedzu Saeimai likumdošanas iniciatīvas vēstules, rosinot veikt grozījumus Latvijas Republikas Satversmē.

2008. gada 3. jūnijā es rosināju veikt grozījumus Satversmē, paredzot Valsts prezidentam patstāvīgas tiesības atlaist Saeimu, nesaistot šīs tiesības ar tautas nobalsošanu un iespējamu Valsts prezidenta amata zaudēšanu. Šajā ierosinājumā atkārtoti norādīju, ka Saeimas priekšlaicīgas atsaukšanas jautājumā nepieciešams stiprināt tautas tiešo varu un tiesības ierosināt Saeimas priekšlaicīgu atlaišanu būtu jāparedz diviem ierosinātajiem: Valsts prezidentam un noteiktam skaitam vēlētajū. Esmu arī uzsvēris, ka bez ievēribas nav atstājama Latvijas politiskās kultūras īpatnība, kam raksturīgs pastāvīgs, demokrātiskai sabiedrībai netipiski zems uzticības līmenis valsts varas institūcijām.

Jau kopš 2008. gada marta, kad sabiedrībai tika prezentēti Valsts prezidenta Konstitucionālo tiesību komisijas viedokļa „Par Saeimas priekšlaicīgu vēlēšanu mehānisma pilnveidošanu” Gala secinājumi, esmu uzsvēris šī zinātniskā pētījuma nozīmību. Aicināju Saeimu izmantot Konstitucionālo tiesību komisijas viedoklī ietverto analīzi un secinājumus,

lai uzlabotu Saeimas priekšlaicīgas atlaišanas un jaunas Saeimas vēlēšanu mehānismu.

Tautas nobalsošanā par likumprojektu „Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē”, kas norisinājās 2008.gada 2.augustā, ievērojama daļa balsstiesīgo Latvijas Republikas pilsoņu atbalstīja Latvijas Republikas Satversmes 78. un 79.panta grozījumu redakciju, kas ļautu vienai desmitai daļai vēlētāju rosināt Saeimas atlaišanu. Kaut arī minētais Satversmes grozījums tautas nobalsošanā netika pieņemts, virkne parlamenta pozīcijas un opozīcijas politiķu izteica atbalstu tautas izteiktajai vēlmei paredzēt Satversmē tiesības noteiktai daļai vēlētāju patstāvīgi rosināt tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu. Tautas tiesības atlaist Saeimu un panākt priekšlaicīgas Saeimas vēlēšanas būtu tiešās demokrātijas papildus elements.

Ievērojot iepriekšminēto, 2008.gada 6.augustā es rosināju Saeimai veikt atbilstošus grozījumus Satversmē, paredzot tiesības patstāvīgi lemt par Saeimas priekšlaicīgu atlaišanu gan Valsts prezidentam, gan tautai pēc noteikta skaita vēlētāju ierosinājuma.

Abos 2008.gada Satversmes grozījumu ierosinājumos es nepiedāvāju konkrētu Satversmes grozījumu redakciju, jo vēlējos dot iespēju parlamentam izsvērtu diskusiju rezultātā nonākt pie risinājuma, kas apmierinātu lielāko daļu parlamenta locekļu. Šāda procesa mērķis būtu nonākt pie tādas Satversmes grozījumu redakcijas, kas gūtu Satversmes 76.pantā norādīto Saeimas locekļu vairākuma atbalstu.

Diemžēl laika posmā no pagājušā gada vasaras līdz šim brīdim Saeimas deputātiem nav izdevies vienoties par konkrētu Satversmes grozījumu redakciju. Tāpēc, izmantojot savas Satversmes 47.pantā noteiktās tiesības, es ierosinu pieņemt sekojošus Latvijas Republikas Satversmes grozījumus:

„Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē

1. Izteikt 14.pantu šādā redakcijā:

„14. Tiesības ierosināt tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu ir ne mazāk kā vienai desmitai daļai vēlētāju. Ja tautas nobalsošanā par Saeimas atsaukšanu nobalso vairākums no balsotājiem un vismaz divas trešdaļas no pēdējās Saeimas vēlēšanās piedalījušos vēlētāju skaita, tad Saeima

uzskatāma par atsauktu. Tiesības ierosināt tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu nevar izmantot Saeimas pilnvaru termiņa pirmajā un pēdējā gadā, Valsts Prezidenta pilnvaru termiņa pēdējo sešu mēnešu laikā, kā arī agrāk kā sešus mēnešus pēc iepriekšējās tautas nobalsošanas par Saeimas atsaukšanu.

Vēlētāji nevar atsaukt atsevišķus Saeimas locekļus.”

2. Izteikt 48.pantu šādā redakcijā:

„48. Valsts Prezidentam ir tiesības atlaist Saeimu, ja:

- 1) Saeima ir grozījusi Satversmes pirmo, otro, trešo, ceturto, sesto vai septiņdesmit septīto pantus, bet tautas nobalsošanā šie Satversmes pārgrozījumi nav apstiprināti;
- 2) Saeima nespēj izteikt uzticību Ministru prezidentam un viņa aicinātajiem ministriem vairāk nekā trīs reizes pēc kārtas ar noteikumu, ka Valsts Prezidents nav atkārtoti aicinājis sastādīt Ministru kabinetu vienu un to pašu personu;
- 3) Saeima nepieņem gadskārtējo valsts budžetu līdz saimnieciskā gada 1.martam;
- 4) ilgāk par vienu mēnesi Saeimas sesijas laikā nenotiek kārtējās Saeimas sēdes, jo tajās nepiedalās nepieciešamais Saeimas locekļu skaits, vai tās netiek sasauktas;
- 5) tas nepieciešams, lai Saeima saņemtu tiešu tautas atbalstu īpaši svarīgā jautājumā. Pirms šāda lēmuma pieņemšanas Valsts Prezidentam ir jākonsultējas ar Saeimas priekšsēdētāju un Ministru prezidentu.

Valsts Prezidents nevar atlaist Saeimu, ja līdz Valsts Prezidenta pilnvaru termiņa beigām atlikuši mazāk nekā trīs mēneši.”

3. Izteikt 49.pantu šādā redakcijā:

„49. Ja Saeima ir atlaista vai atsaukta, tad Saeimas locekļu pilnvaras tomēr paliek spēkā līdz jaunievēlējamās Saeimas sanāksšanai, bet līdzšinējā Saeima var sanākt uz sēdēm tikai tad, ja Valsts Prezidents to sasauc. Šādām Saeimas sēdēm dienas kārtību noteic Valsts Prezidents.”

4. Izteikt 50.pantu šādā redakcijā:

„50. Ne agrāk kā vienu mēnesi un ne vēlāk kā divus mēnešus pēc Saeimas atlaišanas vai atsaukšanas jānotiek jaunām vēlēšanām.””

Cieņā,

Valdis Zatlers

Valdis Zatlers